

ניתן להשיג
את הספר דברי חיזוק והדרכה
ואת החוברות בכתובות דלהלן

זכרון יעקב : רח' הזית 2 משפ' גריינמן

בני ברק :

פ. כץ : רח'
גניחובסקי 21
משפ' פרידמן
0527668996

רח' רנזנהיים 7
משפ' גריינמן
0527183997

הלפרין 1
קומה ב'

רבי עקיבא 54
משפ' שכטר

רח' אלחריזי 3
משפ' פוליקמן

חידושי הרי"מ 3
קומה ב'

אחיסמך

הרב י. זילבר 03-6188879
הרב י. קול : 0556792223

אזור הנגב

הרב א. קארני:
0548530503

מודיעין עלית :

הרב א. אייזנר
05331-09964
ניתן להשאיר הודעה

ירושלים

הרב לובצקי
0533147220

במעלת לימוד המשניות

הקביעות שיש לו לשינון המשניות, וצריך לדעת שלא תמיד זה מהיצר הטוב, אלא לפעמים זו מלכודת שעטופה במצוה גדולה.

הזכויות של לומדי המשניות רבות, וכמה אלפי רגעים נוספים ללימוד מידי יום, מרגעים של פה ושם.

יש לחדד בלב את הרגשת ההערכה לכל רגע נוסף שזכה ללמוד, ולכל משנה נוספת שזכה ללמוד, ואפילו אם בשעה שמתחיל ללמוד משניות, משער בדעתו שלא יחזיק בזה הרבה זמן, אעפ"כ ידע שבתקופה קצרה בלבד זכה לאלפים ורבבות של מצוות.

וכבר הארכנו בזה, והרבה גדולים שהשקיעו בלימוד המשניות, ועיין בדברי המגיד להב"י כמה הבטחות מבטיח לו דוקא בזכות לימוד המשניות, אף שהב"י לא היה חסר לו זכויות של לימוד כל חלקי התורה.

ואף בקביעות לימוד המשנה בלא לימוד בעל פה יש תועלת רבה בקנין ידיעת התורה, וכן הרב זללה"ה היה מקדיש לכך זמן מידי יום בכל ימיו.

מעלת המשניות, ידוע לכולם כמה זה מוסיף לעליית האדם, וזהו שומר

פתיחה

"עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק, הלימוד התמידי הוא סוד הקדושה", מסייע גדול לזה הוא לימוד המשניות בעל פה, שממלא את כל "החורים" כל הזמנים הריקים שקשה למלא אותם בלימוד עיוני, מתמלאים בתקופה שמתרגלים לשון משניות, וזאת מלבד התועלת העצומה שבידיעת התורה והקפת חלקים רבים מיסודי ההלכות גם בעניינים שאין מגיעים אליהם כל כך.

מי שמשנן משניות לא נמצא בירידה, לימוד המשניות שומר על האדם, אם הוא שומר על ה"שומר" אז השומר שומר עליו.

ומאותה הסיבה היצר משקיע את כוחותיו לבטל את הקביעות הזו, של הזמנים שיעד ללימוד המשניות שיפסיק את שינון המשנה לכמה ימים, ולאחר מכן, כבר יהיה לאדם קשה לחזור לשינון, וכשהלך השומר, יש יותר מקום ליצר להכנס, ופעמים שהיצר משתמש גם עם התלהבות של התמדה או של כתיבת העיון וכיו"ב, דברים שהם טובים באמת וחשובים והכרחיים יותר, אבל עיקר מטרתו בכדי לבטל את

של עניינים אלו, ע"י ידיעת העיקרים הבסיסיים.

סדר לימוד העיון והבקיאות שהנהיגו רבותינו, היות ואי אפשר ללמוד כל המסכת בעיון מושלם, ומאידך חובתנו להגיע לידיעת התורה בשלימות, - ללמוד את עיקרי הסוגיות בעיון ושאר המסכת בבקיאות, וכמ"ש במכתבי התעוררות, וע"י לימוד זה הבקיאות גם היא מקבלת הבנה עמוקה הרבה יותר, המושלמת ע"י העיון, - לימוד המשניות של המסכת כראוי ובע"פ, מקנה שלימות נפלאה של ידיעת התורה במסכת זו.

אמרו חז"ל אוקמי גירסא סייעתא דשמיא, ואמרו אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, לימוד המשניות של המסכת הנלמדת מסייע גדול לזכירתה כולל לימודי העיון והבקיאות, וכמ"ש מרן זלה"ה קוב"א ח"ב ט"ז, ובתוה"ב להח"ח פ"ו, עיי"ש.

והדברים מבוארים בגמ' תענית ח' א' ר"ל אמר אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל בשביל משנתו שאינה סדורה עליו וכו', כי הא דר"ל הוה מסדר מתני' ארבעין זמנין כנגד מ' יום שניתנה תורה, ועייל לקמיה דר'

מאוד על האדם שלא ירד*, וכמה אלפי מצוות של ת"ת מוסיף בזה, וגם שומר על רציפות התורה בזמנים קצרים ובדרכים, ומוסיף בידיעת התורה בהרבה חלקים שעדיין לא זכו להגיע ללימודם כראוי, ומצוי שהיצר נלחם בזה גם על ידי דברים חיוביים ונכונים, ובלבד שיפסיק את לימוד המשניות, וצריך להתגבר שלא להפסיק מן הקביעות הזו לשום דבר, וכפי מה שנלמד מן הנסיון מיד יראה הס"ד שבזה, ע"י שישלימו לו מן השמים את ההצלחה גם בחלק העיון.

התועלת בלימוד העיון

בלימוד המשניות של המסכת הנלמדת באותה העת בעיון, יש תועלת עצומה להשלמת ידיעת הסוגיות, שהלומד סוגיות לאחר שכבר קנה את הכרת תמונת המסכת, מקבל בהירות נפלאה, ואיננו כלומד סוגיא בעלמא, אלא כל לימוד ולימוד משתלב לתמונה בהירה של המסכת כולה.

הרבה דברים במהלך הסוגיא מתבהרים, ע"י ידיעת המסכת באופן כללי, וכן האדם מקבל הבנה וחכמת התורה

א. והנסיון מעיד בחוש, שכל אלו שהשקיעו בלימוד משניות בע"פ, התעלו באותה התקופה גם בלימוד העיקרי שהוא לימוד העיון, והרבה שהעידו שבתקופות שהחזיקו בקביעות זו היו שמורים מן החטא, ושם אירעה איזו ירידה, היא היתה דוקא בזמן שלא החזיקו בכך.

ואיתא באדר"נ פ"כ ר"ח סגן הכהנים
אומר כל הנותן ד"ת על לבו מבטלין
ממנו כו' " ע"ש.

בעלייה ובהתמדה

כתוב בשם הגר"ח מולאז'ין "אמר
לימוד וחזרת משניות סגולה
להתמדה".

עיקר מלחמת היצר להפיל את האדם
ממעלתו ע"י אחיזה בפרצות
הקטנות, וע"י לימוד ושינון המשניות
נגדרים הפרצות, וכל הזמנים והחללים
הריקים מתמלאים ברכבות מצות של
ת"ת.

המציאות היא שהלומדים משניות בעל
פה נמצאים במצב שמור
מבחינה רוחנית, והדבר מוכח שכשיש
ירידה ח"ו, אם מחפשים מתי היא
התחילה, תמיד הדבר הראשון הוא
הפסק לימוד המשניות, כי כשעוסקים
במשניות לא יורדים, וכשיוורדים זהו
סימן שה"שומר" הלך. ובתקופה
שלומדים משניות מתעלים בתורה ויראת
שמים, ובמציאות הדבר שומר גם על
לימוד העיון שלא יחלש, (אף שבדרך
כלל טענות היצר הם שצריך זמן ללימוד
העיון, וצריך לכתוב וכיו"ב).

וז"ל הח"ח "שעי"ז יהיה נקל לו לקיים
מה שאמר הכתוב ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך כי פעמים

יוחנן, רב אדא בר אהבה מסדר מתני'
עשרין וארבע זמנין כנגד תורה נביאים
וכתובים ועייל לקמיה דרבא, למדנו
מכאן סיוע שינון המשנה במסכת
הנלמדת.

בידיעת התורה

מי שזוכה ללמוד משניות זוכה לרכוש
גדול בידיעת התורה, כי מעתה כל
מה שיקרא בהקשר לנושאים שלמד, מיד
יתיישב על הלב.

הלומד משניות בע"פ זוכה להכיר
חלקים רבים מן התורה שהרבה
מהם לאו בהכרח שיזכה להגיע אליהם
בשנים הקרובות, הלימוד הזה מקרב את
האדם לידיעת התורה כולה.

מי שרגיל בכך זוכה להיות שליט על
יסודות התורה כולה, בהרגשת
בטחון בכל נושא שהוא ניגש אליו, כי
כל היסודות אינם זרים לו, מי שמכיר
את המשניות בגיל הזה, כבר יצא מגדר
עם הארץ, את שרשי התורה הוא מכיר,
יש לו גישה לעניינים אלו, וכן גם את
כח ההתמדה.

וז"ל הח"ח בתוה"ב פ"ו במעלת ידיעת
מסכת בע"פ "ראשון לכל שבזה
יתקיים מה שאמר הכתוב והיו הדברים
האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך
דפשוטו הוא שיהיה ד"ת חרות על לבו
וכו', ונאמר בישעיה עם תורתם בלבם

מניחו לראות פני הגיהנום, וכשרוצה אדם להיות בקי בע"פ באיזו מסכת או איזה סדר משניות צריך להתנהג כמו שאמרו בע"ז דף י"ט על הפסוק הון מהבל ימעט וקובץ על יד ירבה אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות דהיינו שגורס הרבה יחד פעם אחת, ימעט, שאינו יכול לחזור על לימודו ומשכח, ואם הוא קובץ על יד דהיינו מעט מעט, ירבה, כו', וזה הדף והפרק שנעשה בקי בו בע"פ יראה שלא ישכח ממנו והעצה לזה שבעת שבתו בביתו או בעת אכילתו קודם ברהמ"ז יחזור עליו בע"פ ויוכל לקרא עליו זה השלחן אשר לפני ד' כדאיתא באבות, "עכ"ל.

עוד הביא ממנורת המאור וז"ל "ועיין במנורת המאור נר ג' כלל ח' חלק ג' מעשה נורא שהביא בשם מדרש תנחומא, וז"ל מעשה בחסיד אחד שהיה מתיחד במקום אחד והיה לומד בו במסכת חגיגה, והיה מהפך בה ומהדרה כמה פעמים עד שלומד אותה היטב והיתה שגורה בפיו, ולא היה יודע מסכת אחרת מן התלמוד, והיה שונה בה כל ימיו, כיון שנפטר מן העולם היה בביתו לבדו ולא היה שום אדם יודע פטירתו, באה דמות אשה אחת ועמדה עליו והרימה קולה בבכי ומספד נתרבה אנחתה וצעקתה עד אשר נתקבצו ההמון, ותאמר להם ספדו לחסיד הזה

רבות מפני הקור או סיבה אחרת מתעצל לילך לבית המדרש גם פעמים רבות מצוי שיכבה הנר בליל שבת וכאשר יש לו מסכת או איזה סדר הוא לומד בע"פ, ובפרט כשהוא בדרך שאי אפשר לו ללמוד מתוך ספר ויקיים ובלכתך בדרך".

רבבות מצוות

מצות לולב ומצה וכיו"ב הם מצוה שמקיימים רגע אחד, ולצורך כך מתאמצים שעות וימים רבים, מי שלומד משניות בעל פה פעם אחת! אם בגלל זה הוא ילמד עוד חמש דקות! הוא כבר הרויח מצוות יותר מכל המצוות שהוא יכול לעשות במשך שנה שלמה, מאתיים מילים בדקה כפול חמש דקות = אלף מצוות, שכל מצוה ומצוה מתוכם היא "כנגד כולם".

בשביע פעם אחת שילמד עוד כמה דקות שוה לעשות מאמץ ולנסות שוב ושוב לקנות במשניות בעל פה.

שברו של הלומד

ז"ל הח"ח בספרו תורת הבית "וראיתי בספרים הקדושים שהפליגו מאד בלימוד המשניות מפני שהוא יסוד התורה שבעל פה, וכתבו שאשר בן יעקב הוא ממונה למעלה על לימוד המשניות וכל מי שהוא בקי בה אינו

שבא לכאן ותלמודו בידו וזה ודאי אינו נקרא כ"א כשהוא בקי בה בע"פ".

"צריך האדם להתבונן ומה אם לומד איזה ד"ת, ידוע הוא שהוא מקיים מ"ע, וכל העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, עאכו"כ כשהוא לומד מסכת כמה פעמים עד שנעשה בה בקי בע"פ כמה היא מליצה עבורו למעלה". עכ"ל הח"ח.

מישנה שמקבל על עצמו ללמוד, כבר מחשיבים לו כאילו כבר למד וכמו שאמרו תענית ח' ב' דמשעת הקבלה שמקבל ע"ע דנין אותו כאילו כבר עשאו, ודרשי ליה מקרא כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין כו' נשמעו דבריך, א"כ המקבל ע"ע בל"ע שינון משניות של איזה מסכתות זוקף לזכותו אלפי אלפים מצות עוד קודם שעשאן.

ואמרו במדרש שאין הגלויות מתכנסות אלא בזכות משניות, ואשרי מי שזוכה להיות שותף בהבאת הגואל, לתקן עולם במלכות שמים ולהשיב שכינתו בתוכנו בבנין ביהמ"ק, ומלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים. כן יח"ר בב"א.

פעם אחת ראה הגר"א מחברת שכתוב שם המנהגים שלו, ומצא כתוב שלילה אחד חזר כל הלילה משנת לשם ששה דברים ובלילה אחר משנת כלי עץ

וקברוהו וכבדו את ארונו ותזכו לחיי העולם הבא, שזה כבדני כל ימיו ולא הייתי עזובה ולא שכוחה, מיד נתקבצו כל הנשים וישבו עמה ועשו עליו מספד גדול ועצום, והאנשים התעסקו בתכריכיו וכל צרכי קבורתו וקברו אותו בכבוד גדול, ואותה אשה בוכה וצועקת אמרו לה מה שמך אמרה להם חגיגה שמי, כיון שנקבר אותו חסיד נעלמה אותה אישה מן העין, מיד ידעו שמסכת חגיגה היתה שנראית בצורת אשה ובאה בשעת פטירתו לספוד לו ולבכותו ולקוברו בכבוד על שהיה שונה אותה תמיד ושוקד ללמוד בה כו', עכ"ל ומזה יבין האיש הנלבב כמה גדול יהיה כח מליצתה לעד על האיש הזה למעלה לצרור בצרור החיים את נשמתו ולהצילו מיום הדין הגדול והנורא שעתיד להיות לעתיד לבא כו', עי"ש".

עוד בדברי החפץ חיים שם "ידוע מה דאיתא בזוה"ק האי מאן דירית מסכת חדא ירית עלמא חדא, ומובן לכל כי ירית מסכת לא נקרא כ"א כאשר בקי בה היטב וקנוי לו בנפשו, וכן משמע בע"ז דף י"ט שצריך לחזור על לימודו כמה פעמים עד שיהיה שגור בפיו".

"איתא בפסחים (דף נ') רב יוסף בריה דריב"ל איתנגיד (גוע ופרחה רוחו) כי הדר א"ל אבוה מאי חזית א"ל כו', ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי

ראוי לעזבך כו', אבל בזכות השתא סדרי משנה שאתה יודע על פה כו', הסכימו בישיבה של מעלה שאחזור לדבר עמך כבראשונה ושא לא אעזבך ולא אנטשך כו', ולא תהרהר בשום דבר מדברי העולם כי אם בדברי תורה וביראתי ובמשניותי כו', וחזרתי לגרוס משניות כו', ולא הפסקתי לגרוס שני פרקים עד שקול דודי דופק בתוך פי כו', וגם בשעת אכילה תהרהר בי ובמשניותי, לא תפריד מחשבתך אפילו רגע מהם כו', אתה שלום, שלום לך, שלום למשניותך, שלום לתקונך, שלום לגמרתך, שלום לנפשך, שלום לנשמתך, שלום לרוחך, וכל אשר לך שלום".

"אני המשנה המדברת בפיך, כי הנה שבע ענני הכבוד מלויים אותך כאשר הודעתך, ומכריזי קמך הבו יקר לדיוקנא דמלכא קדישא, לכן הזהר מלהפריד מחשבתך אפילו רגע, ועדין הענני כבוד אינם מאירים כל כך עד שתגמור כל השתא סדרי, ואז יאירו יוטר, ואתה שלום".

"ואם תהרהר במשניות בשעת האכילה, הנה מה טוב ומה נעים, ויחשב אכילתך ושתייתך כקרבנות ונסכים לפני הקב"ה. ותמיד בהליכתך בדרך או בשדה או בים, בכל מקום שתמצא תהרהר בהם, זולת כשתראה שום טנוף, התרחק ממנו, ותחזור להרהר בהם".

וכלי עור, ואמר הגאון ז"ל שטעות הוא, אפשר שמע אותו אדם שחזר בתחלת הלילה אותה משנה וגם קודם אור הבוקר, ודימה שחזר כל הלילה, אבל טעות הוא אלא שחזר מאותה משנה עד סוף הסדר ואח"כ התחיל מתחלת המשניות או הסדר וסמוך לאור הבוקר הגיע פעם שניה לאותה משנה, הרי לפנינו שהגר"א שינן משניות כל הלילה גם בתקופה שכתבו המעשה רב שלו.

ליקוטים מספר מגיד מושרים לה"בית יוסף:

"והוי זהיר מלהפריד אפילו רגע אחד ממני ומשנתי ויראתי ותורתי כו', כי בעת שאתה יוצא להשוק ואתה מהרהר במשנתי, עולימא די לי מכריזין ואזלין קמך, ומכריזי הבו יקר לדיוקנא דמלכא, וכמה חילין דלית לון חשבנא מלוין יתך כו'".

"התחלתי לגרס משניות וקריתי חמשה פרקים, ובעודי קורא במשניות קול דודי דופק בתוך פי מנגן מאליו, והתחיל ואמר, ד' עמך בכל אשר תלך, וכל אשר עשית ואשר תעשה ד' מצליח בידך, רק כי תדבק בי וביראתי ובתורתי ובמשניותי תמיד, ולא כאשר עשית בזאת הלילה כו' ולא קמת לקרות המשניות כמנהגך הטוב, ועל זה היה

ישתנה בעד שום סיבה שבעולם, כשהזמן מוגדר וקבוע יותר קל להלחם בקשיים שמטיל היצר על הלימוד החשוב הזה.

טוב לחזור באותו סוג דפוס תמיד, כיון שע"ז זוכר לפי צורת הדף, אם לא דילג משנה, וגם נזכר משניות מסוימות ע"י שזוכר את מקומם בדף.

סדר לימוד המשנה

סדר הלימוד, ללמוד המשנה היומית היטיב מילתא בטעמא, עד שידע מתוך הסברא מה כתוב במשנה, ולא ממזכרת השינון בלבד, וככל שיבין הענין בבחירות יותר, יזכור בקל השינון בעל פה.

את המשנה היומית יש לשנן בעל פה בכל הזמנים הקצרים שקשה להתרכז, ואין בידו לקחת ספר, כגון בהליכה לחדר אוכל, ומשם, ובהמתנה לתפילה או לשיעור ובהמתנה לבהמ"ז, וכיו"ב.

למחרת יש לשנן את המשנה הראשונה עם השני"י יחד כמה פעמים, ועיקר השינון במשנה החדשה כנ"ל, וביום השלישי לשלשן יחד כמה פעמים וכנ"ל.

אחר שמצטבר כמה פרקים יש להשאיר את הראשונים לפעמיים בשבוע,

"יובזכות המשנה שאתה גורס וסודר תמיד, ועכשיו למדת סדר טהרות, הלא אנן מתלוינא בהדך תדיר. וכד את נפיק לשוקא, אינון ז' עולמי דאמרית לך מכריזין קמך, כו', והא בגין בזכותא דהני מתנייתא, מתדבקנא בך ונשיקא לך נשיקא דרחימו, וממשיכנא לך חוטא דחסד דאברהם, ופוק חזי מאי אדביקת ולאי דרגא סלקת כו', ואזכך למגמר חבורא דילך לאנהרא ביה עיני כל ישראל, דהא כל עמך חכמים ונבונים ומשכילים ישאבון מחבורא דילך דאקריא בית יוסף, ירויון מדשן ביתך, יפוצו מעינוותיך חוצה, חכמות בחוץ תרונה, ושמן יזכר בבתי כנסיות ובתי מדרשות, וכל עת שיזכירוך בבית המדרש יעלה ריח אפרך כקטורת בוסמין, כו', והא אנא משנה דמללנא בפומך, הא אנא נשיקנא לך נשיקין דרחימו, הא אנא מחבקא לך, כו'."

עצות להצלחת לימוד המשניות

להבין היטב את פשט המשנה לפני חזרתה בעל פה, כשהמשנה מובנת היטב הלימוד קל עשרת מונים, כי אין צריך "לנחש" כדי לזכור את המילים, והענין מובן בעצמו, מתוך הסברא.

לקבוע זמן מסוים ללימוד כגון לאחר התפילות וכיו"ב, ושזמן זה לא

פתקא שמסכת זו ישנן בל"נ בסדרים
אלו, או בחודש זה.

טוב לחזור באותו סוג דפוס תמיד, כיון
שעי"ז זוכר לפי צורת הדף, אם לא
דילג משנה, וגם נזכר משניות מסוימות
ע"י שזוכר את מקומם בדף.

ואת החדשים כנ"ל ואח"כ את הראשונים
לפעם בשבוע, ואפשר לבחור את ליל
שבת ויום השבת לשינון הישנים, או זמן
נסיעות וכיו"ב.

לקבל בל"נ לשמור שינון הישנים,
לתקופות קצרות, כגון לכתוב על

